

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 6

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A megszólítottak és a lírai én

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. a cím is jelzi, hogy a méhek a megszólítottak; T/2-ben, közvetlen, személyes hangon szólítja meg: két kérdés, s egy elismerő felkiáltó mondatban jeleníti meg konkrét cselekvésüket, munkájuk értelmét; majd felszólító igék jelzik, hogy Lilla ajakára irányítja figyelmüket; önmagát méhészt szerepében jeleníti meg stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszáadásra *1 pont*.

b. A vers felosztása

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. két arányos részre: I. 1–9. sor: konkrét természeti kép/életkép: a lírai én méhek munkájára irányítja a figyelmet; II. 10–18. sor: Lillára, mézzel teli ajakára, majd a szerelmes méhészt boldogságára irányul a tekintet stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszáadásra *1 pont*.

c. Költői képek és stílusalakzatok a szerelem megjelenítésében

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. természeti képek és emberi érzések párhuzama jelenik meg, mindkét szintéren a boldogság, beteljesülés képei; megszemélyesíti a méheket; a szerelmes férfi szerepében, metaforikusan méhészként jelenik meg; a mézet is metaforizálja; mitológiai motívum: Vénusz, a szerelem istennője csepegtet mézet Lilla ajakára; hasonlat, gondolatpárhuzam: I. utolsó szakasz, a természet és szerelmes férfi harmóniája; a felsorolás által térbeli változást is érzékeltet stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszáadásra *1 pont*.

d. Szerelemfelfogás és stílusirányzat

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. rokokó stílus miniatűrízálása a témaválasztásban, képekben, jelzőkben; dal könnyedsége, játékosága, az élet rendje, derűje, a szerelem beteljesülése, boldogsága; mitológiai utalás: transzcendens jelenlét a szerelemben; klasszicista arányosság a szerkezetben, sorok hosszúságában, szabályos ritmus- és rímkezelésében: pl. 6-6-7, aabccb stb.),

érvényes, csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, logikus gondolatmenet,
helytelen fogalomhasználat 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

a. A szöveg vázlatát öt pontban (egyéni megoldások elfogadása) **5 pont**

b. A kérdés idézése (1 pont), szövegbeli szerepének értelmezése (pl. figyelemkeltő, a gondolkodást elindító, a kutatásra visszautaló stb. – 3 pont) **4 pont**

c. A publicisztikai stílusréteg felismerése (3 pont), **indoklás** (pl. célja a tájékoztatás/figyelemfelhívás, szakszavak, számok kiemelése, a kutatásra való hivatkozás stb. 3 pont) **6 pont**

d. A tartalmi követelmények betartása **5 pont**

Az érvelő szöveg követelményeihez való igazodás **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

a. a választott epikus mű műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Jókai*: társadalmi, romantikus regény, lineáris, előre haladó, két szálon futó történetalakítás, kalandos epizódok, váratlan fordulatok, metonimikus és metaforikus összefüggések; a nagy történet különböző történetekből épül fel, szervezőelve az ellentét, két világ értékrendje, szereplők ellentéte; a cselekmény ideje: kb. 10 év + 40 év, Timár két életének megfelelő belső idő szerint őszben és tavaszban van mérve és jelölve; lineáris – mitikus időélmény; térszerkezet: Vaskapu – Komárom, Levetinc – Senki szigete, értékszerkezetet is mutat: harmónia, nagyság, meghasonlás, újrakezdés; regény kezdete és zárata – cselekményszervező elem; az elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú; stb.)

Mikszáth: lírai, anekdotikus novella, romantikus-realista stílus, életkép anekdotikus történet kerete, metonimikus és metaforikus összefüggések a történetben, tér és szereplők viszonya, szereplők, elbeszélő nézőpontjának változása, kétértelműség, szóbeszéd és elhallgatások, elnéző-humoros-megértő hangnem stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. a romantikus táj és az ember viszonya **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Jókai*: a táj fensége, teljességélménye; transzcendens, mitikus megjelenítése I. Vaskapu; otthonosság; mindennek története van; ellentétes értékrendű világok: Komárom – Senki szigete; társadalmi ranglétra, név szerepe – természetes egyenlőség, emberi értékek; Timár romantikus vágya: világot alakító; Timár Mihály, Teréza a társadalmi közegben megélt erkölcsi-érzelmi-lelki veszteségei elől menekül a szigetre; Krisztyán Tódor számára a sziget vágyott kincs, értékpusztító, rontó szándéka itt megghiúsul; természet – ember egysége, antropomorfizált növény- és állatvilág, paradicsomi harmónia, idill, boldogság színtere; folyó – világokat összekötő, elválasztó határ, lélekjelkép, sorsszimbólum, líraiság stb.),

Mikszáth: falusi helyszín, életkép: malomnál gyülekezők, várakozók szóbeszéde; antropomorfizált természet, líraiság, metaforikus összefüggések természet és emberi

viselkedésformák között I. napfény kiöltött nyelvecskéi, Gélyi sugarakat vető szemei, Vér Klára arcának pirosodása; a csattanóban a tájelemek anekdotikus értékítélete, a hűtlenség, házasságtörés sejtetése; a csoda értelmezési lehetőségei; a mitikus és a reális világ egysége; szín-, hanghatások, fény–sötétség, külső–belső, emberi–kozmosz viszonyok; népiesség I. szóláshoz hasonló eskü, a magán- és nyilvános szféra nem különül el, stb.)

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. motívumok jelentései

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Jókai*: mesei-mítoszi motívumok: kincs, titok, mesés meggazdagodás, romantikus, kalandos motívumok: titkos kamra, méreg, tőr; az arany ember motívuma, s jelentései: inspiciens – megbízható, becsületes ember; ironikusan hat, mert Timár a hajó rakományáról és utasairól épp vesztegetéssel szerez tőle bizonyítványt, ugyanakkor itt még megbízója, Ali Csorbadzsi érdekében cselekszik; cs. kir. sajka kapitánya, akinek Timár négy hivatalos írást mutatott be, mások érdekében cselekszik: furfangos, cseles eszű, ravasz; Bécsben az audiencián a miniszter nevezi annak, Timár nemességet kap – okos, előrelátó, az udvar és a miniszter számára hasznos, használható, a közbeszéd szerint jószívű, jótékonykodó, jólelkű, nagylelkű, jötevő, bőkezű, gazdagsága ellenére szociális érzékkel megáldott, Timár önmagáról öniróniával mondja; az arany és ember, a társadalmi és természeti ember ellentétbe kerül, vívódásának oka lesz, kettősség, lemond társadalmi szerepéről, a természetbe menekül; sziget – biztonság-, menedéjelkép Timár, Noémi, Teréza számára; otthon, amelyet az emberi lét végessége ellenére az archaikus idill időn kívülsége jellemez, paradicsomi világ, a belső értékek működtetik, pénz hiánya; hold – kísértetjelkép, lelki furdalásának kivetülése Timár számára; víz, a Duna – élet, halál, megtisztulás jelképe; olyan vezérmotívum, amely a különböző időben történeteket – pl. Teréza vagy Krisztyán Tódor apjának múltja –, a cselekmény helyszíneinek és a szereplők közti viszonyrendszer alakulásának többségét képes elrendezni, egységesíteni, összekapcsolni; több szereplő sorsszimbóluma, elvászto határvonal; malom motívuma – Timár küzdelmei stb.;

Mikszáth: központi helyszín: a malom motívuma – közösségi színtér, sorsszimbólum; a malomban való őrlés a nőiség jelképe; népmesei motívumok, archetipikus minták a szereplők megformálásában: Vér Klára, molnárné, veres haj – boszorkány, csábító nimfa, hűtlen feleség; Kocsipál Gyuri, a molnárlegény alvilági, ördögi vonásai I. Szent Mihály lova elégetése; szárazság, eső, víz stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. az elbeszélői szólalom szerepe a mű világában

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Jókai*: mindenttudó, szubjektív elbeszélő; a világ dolgaiban jártas, természettudományos ismeretekkel rendelkező I. latin szavak; részletező, a cselekményhez szorosan nem tartozó információkkal, zárójeles kitérésekkel, értékelésekkel szolgál mindenféle érdekes jelenségekről I. tájleírás; az elbeszélői jelenlét hangsúlyozása, a kíváncsi olvasó szerepébe helyezkedés; adomázik, anekdotázik stb.)

Mikszáth: az elbeszélői hang az élőbeszédhez, a mesemondáshoz közelít; külső nézőpontjának váltakozása, szereplői szólalomokkal való azonosulása; szubjektív, hangsúlyos a jelenléte, I. felkiáltásai, elhallgatásai késleltetőek, megszakítottságot eredményeznek a történetalakításban, sejtetőek, kétértelműek, anekdotizáló I. novella csattanója stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kíséret a válaszadásra* *1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.